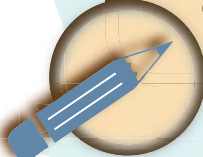

עוואלד און אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
א אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן - אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
 אונטער-אויסגעבן
 (אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן) אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
ב אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
 אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
א אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן

אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
 אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
 אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן
א אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן אונטער-אויסגעבן

הגשת התא/ק: הקמת העיר תל אביב:

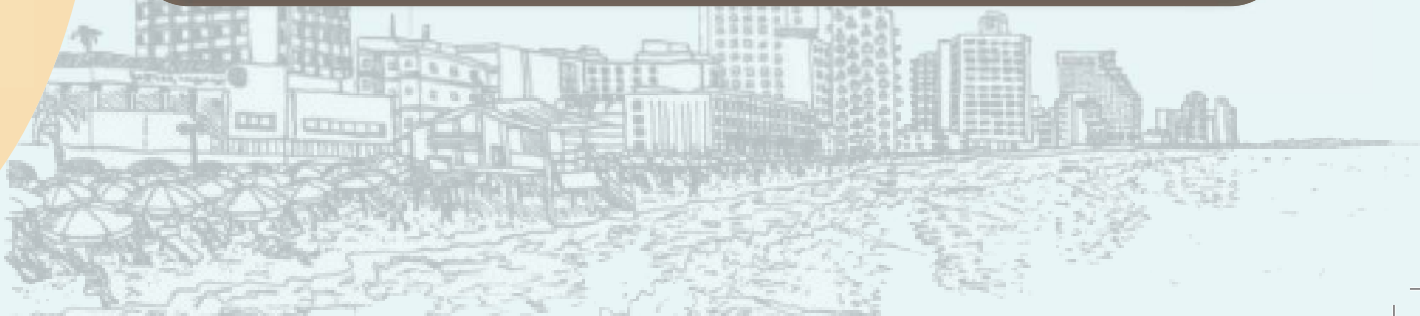
צפו בסרטון 'העיר תל אביב - 100 שנים ב-15 דקות':

ישוב הארץ

א. מה אתם רואים בסרטון? מהם הרשמים שלכם על האנשים, הבנינים, התחבורה, מקומות העבודה, מקומות הבלוי?
ב. במה מקום מגוריכם דומה למקומות המצגים בסרטון ובה הוא שונה?
ג. מה מיוחד בעיר תל אביב לעמת ערים אחרות בישראל?

שְׁלוֹם, יְלָדִים. שְׁמִי מֵאִיר דִּיזְנֶגוֹף. נִוְלַדְתִּי בְּמוֹלְדוּבָה (מְדִינָה לִיד רוֹמְנִיָה וְאוֹקְרַאִינָה) לִפְנֵי לְמַעַלָּה מ־150 שָׁנָה. גַּם אֲנִי, כְּמוֹ רַבִּים מְחַבְרֵי הַתְּחַנְכֹּתִי בְּיַלְדוּתִי חֲנוּךְ יְהוּדִי מְסֻרָתִי, אָבֵל בְּבִגְרוּתִי הִתְאַהֲבַתִּי בְּרַעֲיוֹן הַצִּיּוֹנִי, עֲלִיתִי לְאֶרֶץ וְהִתְיַשְׁבַּתִּי בְּיָפוֹ. יָפוֹ הָיְתָה עִיר עֲרַבִּית וַיֵּשְׁבוּ בָּהּ גַּם יְהוּדִים.

כְּשֶׁהֵייתִי כְּמַעַט בֶּן חֲמִשִּׁים עָלָה לְאֶרֶץ עֲקִיבָא אֲרִיָּה וַיֵּיס וְהִתְיַשֵּׁב גַּם בֶּן בְּיָפוֹ. הָיְתָה לוֹ תְּכַנִּית יְחוּדִית: הוּא רָצָה לְהַקִּים שְׂכוּנָה חֲדָשָׁה, שְׂכוּנָה עֲבְרִית לְצַד יָפוֹ. גַּם אֲנִי הִצְטַרְפְּתִי אֵלָיו וְהַקְמַתִּי אֶת בֵּיתִי בְּשְׂכוּנָה הַחֲדָשָׁה, בְּרַחוּב רוּטְשִׁילְד מְסַפֵּר 16. חִישׁ מֵהָר נִבְחַרְתִּי לְתַפְקִיד רֹאשׁ וְעַד הַשְׂכּוּנָה, וּבְהַמְשָׁךְ, לְתַפְקִיד רֹאשׁ הַמוֹעֲצָה וְרֹאשׁ הָעִיר.

לְאֵט-לְאֵט הִבְנוּ שְׂאֲנַחְנוּ רוֹצִים לְהַרְחִיב אֶת תֵּל אָבִיב מְשְׂכּוּנָה, אוֹ יִשׁוּב, לְעִיר, וּבְעֵצָם לְהַקִּים עִיר עֲבְרִית גְּדוּלָּה וְחֲשׂוּבָה, עִיר שֶׁתְּהִיָּה הָעִיר הַחֲדָשָׁה שֶׁל הַיִּשׁוּב הַיְהוּדִי בְּאֶרֶץ.

וּבְאֲמַת, עִם שְׂתַפִּים רַבִּים לְדָרוֹךְ, וְכַמוּכָן עִם עוֹלִים רַבִּים שֶׁהִבִּיאוּ אֶת כָּל יְכוּלוֹתֵיהֶם וְכִשְׂרוֹנוֹתֵיהֶם לְתֵל אָבִיב, הִצְלַחְנוּ לְהַפְּךָ אוֹתָהּ לְעִיר עֲבְרִית גְּדוּלָּה וּמְשֻׁשָׁגַת. נִהְגְנוּ לְכַנּוֹת אוֹתָהּ 'הָעִיר הָעֲבְרִית הָרֵאשׁוֹנָה'.

עוֹלִים רַבִּים הִתְיַשְׁבוּ בְּעִיר וּפְתַחוּ בָּהּ בְּתֵי חֲרָשֶׁת וּמַפְעָלִים, וְהִצְלַחְנוּ לְמַשֵּׁךְ אֵלֵיהָ סוֹפְרִים וְאֲנָשֵׁי תְרָבוֹת כְּמוֹ חַיִּים נַחְמָן בִּיאֲלִיק, הַמְשׁוֹרֵר הַלְאָמִי שְׂאֲתָם בְּרֹדַי מְכִירִים. הַקְפָּדְנוּ שֶׁבְּעִיר תְּהִיָּה תְרָבוֹת עֲבְרִית, שֶׁהַשְּׁפָה הַשְּׁלֵטַת בְּרַחוּב תְּהִיָּה עֲבְרִית, וְשִׁיּוּקְמוּ בָּהּ בְּתֵי תְרָבוֹת עֲבְרִיִים.

אֲנִי רוֹצָה לְהַצְטַרֵף לְדַבְרֵיו הַנִּפְלְאִים שֶׁל 'אָבִי הָעִיר', כְּפִי שֶׁרַבִּים כִּנּוּ אוֹתוֹ, רֹאשׁ הָעִיר מֵאִיר דִּיזְנֶגוֹף, אָבֵל קֶדֶם כָּל אֲצִיג אֶת עַצְמִי: שְׁמִי חַנָּה רוֹבִינָא, וְאֲנִי, עִם כָּל הַצְּנִיעוּת, הֵייתִי הַכּוֹכֶבֶת הַגְּדוּלָּה שֶׁל תְּאֲטֵרוֹן 'הַבֵּימָה' שֶׁהוּקָם בְּתֵל אָבִיב לִפְנֵי כְּמַעַט מֵאַה שָׁנָה. אֲנַחְנוּ לֹא הֵיינו הַתְּאֲטֵרוֹן הָעֲבְרִי הָרֵאשׁוֹן, וְאֶפְלוּ לֹא הַתְּאֲטֵרוֹן הָרֵאשׁוֹן בְּתֵל אָבִיב, אָבֵל לְאֵט-לְאֵט הִצְלַחְנוּ לְהוֹבִיל אֶת הַתְּאֲטֵרָאוֹת בְּאֶרֶץ, עַד שֶׁבְּתַקּוּפָה שְׂאֲחֵרִי קוּם הַמְּדִינָה כְּבָר הֵיינו הַתְּאֲטֵרוֹן הַלְאָמִי.

אָבֵל לֹא בְּאִתִּי לְכַאֵן כְּדִי לְהַתְפַּאֵר, אֲלֹא כְּדִי לְהַסְבִּיר עוֹד קֶצֶת עַל יְחוּדָה שֶׁל תֵּל אָבִיב לְמוֹל הַיִּשׁוּבִים הַיְהוּדִיִים הָאֲחֵרִים בְּאֶרֶץ בְּאוֹתָהּ תַקּוּפָה.

תְּאֲטֵרוֹן הוּא לֹא דָבָר שְׂאֶפְשֵׁר לְמַצֵּא בְּכָל יִשׁוּב, אֲלֹא בְּעַקֵר בְּעָרִים הַגְּדוּלוֹת, וְכֵךְ גַּם מוֹסְדוֹת חֲנוּךְ גְּדוּלִים וְחֲשׂוּבִים. וּבְאֲמַת, בְּאוֹתָם יָמִים הָיוּ כְּמָה עָרִים בְּיִשְׂרָאֵל, לְמִשְׁל יְרוּשָׁלַיִם, אָבֵל עָרִים אֲלוֹ לֹא הָיוּ בְּרַבֵּן יְהוּדִיוֹת. הָיְתָה בָּהֶן אֲכִלוּסִיָּה לֹא יְהוּדִית, מְסַלְמִים וְנוֹצְרִים רַבִּים. הָיוּ גַּם יִשׁוּבִים עֲבְרִיִים רַבִּים, אָבֵל הֵם הָיוּ יִשׁוּבִים וְלֹא עָרִים.

תֵּל אָבִיב הָיְתָה עִיר עֲבְרִית וְהָיוּ לָהּ כָּל הַמְאֻפְיָנִים שֶׁל עִיר: קֶדֶם כָּל, הַשְּׁטַח שְׁלֵה. מֵאִיר דִּיזְנֶגוֹף לֹא סֵפֵר לָכֶם, אָבֵל כְּבָר אַז, בְּיָמִים הָהֵם, הוּא הִבִּיא מְתַכְּנֵן עָרִים לְתַכְנֵן אֶת שְׁטַח הָעִיר. נוֹסֵף עַל כֵּן, הָיוּ בָּהּ מַפְעָלִים, בְּתֵי חֲרָשֶׁת, חֲנִיּוֹת, שְׁוֹקִים, מוֹסְדוֹת תְּרָבוֹת וְחֲנוּךְ. כָּל אֵלֶּה מְאֻפְשָׁרִים לְתוֹשְׁבִים כָּלֶם לְמַצֵּא עֲבוּדָה, וְגַם מוֹשְׁכִים אֲנָשִׁים מֵהַיִּשׁוּבִים בְּסַבִּיבָה.

